

Néhány gondolat az „Anyagi eszközök harc alatt történő átadás-átvétele elvei és tapasztalatai” című a Militärwesen 1974. évi 3. számában megjelent cikkel kapcsolatban

Kapus Gyula alezredes

A baráti szocialista hadseregek katonai folyóiratainak tanulmányozása hasznos segítséget nyújt a hadművészet egyes területein az elméleti kérdésekben elfoglalt álláspontok összevetéséhez, valamint a gyakorlati tapasztalatok egyeztetéséhez.

Legutóbb figyelemre méltó cikk jelent meg a Militärwesen 1974. évi 3. számában H. Rodrian az NDK Nemzeti Néphadsereg hadtudományi fokozattal rendelkező alezredese tollából, aki értékes gondolatokat fejtett ki az anyagi eszközök harc alatt történő átadás-átvétele elveiről és tapasztalatairól.

A cikk szerzője két főkérdés köré csoportosította gondolatait:*

- A) Az átadó-átvevő körlethez és annak megválasztásához kapcsolódó követelmények.
- B) Az anyagi eszközök átadás-átvételének megszervezése és kivitelezése.

Mint ismeretes a szabályzatokban rögzített elveink és a gyakorlatok tapasztalatai alapján az anyagi eszközök harc alatti utánszállításának végrehajtásához — az esetek egy részében — seregtest, magasabbegység — ritkább alkalommal — egység anyagátadópontokat jelölünk ki és rendezünk be. Az anyagátadópontot (továbbiakban: ÁP) elveink szerint általában az előljáró tagozat PK HTPH-ja rendezteti be az általa kirendelt erőkkkel és eszközökkel. Nem ritka emellett gyakorlatainkon az a megoldás sem, amikor az alárendelt — anyagot fogadó — tagozat kap parancsot az anyagátadópont berendezésére és működtetésének irányítására.

Hogy az anyagátadópontot ki rendezze be és működtesse ez minden esetben függ: az előljáró és alárendelt ez irányú lehetőségeitől; a hadtáp főerőkifejtése irányától; a rendelkezésre álló időtől; az anyagátvétel vég-

* A megjelölt főkérdések, illetve a cikk tartalmára utaló későbbi részek a német szerző által alkalmazott terminológia és kifejezések szerint idézve.

rehajtására berendelték összetételétől (pl. eggyel alacsonyabb tagozatból is odarendelés), az anyagátadópontra szükséges további anyagátcsoportosítás mértékétől; az őrzés-védelmi feladatok nagyságától stb.

Csak a legfontosabbakat is tekintve látszik, hogy nem lehet sablont alkalmazni e kérdés eldöntésénél. Ugyanakkor általában elfogadottnak kell tekinteni, hogy aki felelős az anyagátadópontra működtetéséért az köteles azt felderíteni, előkészíteni és berendezni.

Mindezek nem sérthetik a szabályzatainkban rögzített alapelvet, miszerint: az előjáró PK HTPH felelős az alárendeltekig történő utánszállítás megszervezéséért és végrehajtásáért.

Amennyiben az alárendelt, pl. a magasabbegység PK HTPH kap feladatot ÁP berendezésére, úgy általában ezen feladat megszervezését az ellátó zászlóalj parancsnokának szabja meg.

Az ellátó zászlóalj parancsnoka a kapott feladat végrehajtására — a feladat volumenétől függően — kijelölheti az egyesített raktárak parancsnokát, az érintett raktárparancsnokokat vagy helyetteseiket, valamint az alkalmazásra kerülő szállító alegységek parancsnokait.

Az előbbi összetételben kijelölt csoport a szállítóeszközök és raktárak helyzetének ismerete alapján képes időben megszervezni és végrehajtani az ÁP előkészítését és működtetését.

Fontos kérdés az előkészítést illetően — különösen, ha az előjáró PK HTPH a magasabbegységnek csak találkozási pontot (továbbiakban: TP) határozott meg — az ÁP helyének kiválasztása.

A kiválasztásnál két irányúan kell dönteni:

a) A saját és alárendeltek raktáraihoz és az utánszállítási útvonalakhoz viszonyítva milyen mélységben és kinek a részére kerüljön sor az anyag átadásra.

b) A terep és úthálózat kedvező feltételt teremtsen az átadás-átvétel, valamint az őrzés-védelem végrehajtásához.

Az idézett cikkben H. Rodrian alezredes az előzőekkel kapcsolatban a következőket írja a gyakorlatok tapasztalataira és az elfogadott elvekre támaszkodva (idézte):

Ismeretes, hogy az utánpótlást mindenkor az előjáró parancsnok hadtáphelyettese szervezi. Az ő kötelessége, hogy — a parancsnok elhatározásának függvényében — rögzítse az utánpótlás rendjét, hogy megszabja a gépjárműszállító alegységek, illetőleg egységparancsnokának feladatait, s hogy a feladatok teljesítését ellenőrizze.

A gépjárműszállító csapat törzse arra kötelezett, hogy:

— minden szükséges intézkedést fogyanatosítson az utánpótlási feladatok teljesítése érdekében;

— kiadja az egységeknek (alegységeknek) a megfelelő utasításokat;

— megszervezze az oszlopok vezetését.

Ezen munkálatok oroszánrészre a diszpécser csoportra hárul. A 067/0,003. Szolgálati Utasítás 25. pontja szerint a *diszpécser csoport* köteles minden olyan okmány idejekorán történő elkészítésére, amelyet a szállítások megszervezése és megvalósítása igényel. Ezenkívül a diszpécser csoport, annak alapján, hogy figyelembe veszi a felrakandó anyagi eszközök

mennyiségét, a rakomány állapotát, valamint az alkalmazható és rendelkezésre álló járművek állapotát, különös gondot fordít arra, hogy:

- jól ismerje az oszlopok tartózkodási helyét és azok visszatérésének előrelátható időpontját;
- alkalmas utánpótlási grafikont vezessen;
- a szállítási parancsnoknak megfelelően kiadja a szállítási feladatokat, majd igazolja őket;
- végül az anyagi eszközöket szállító oszlopokat időben és a szükségletnek megfelelően készítse elő, azok alkalmazását folyamatosan szervezze és ellenőrizze.

Az utóbbi két kiképzési év során lefolyt csapatgyakorlatok alkalmával *értékes tapasztalatok gyűltek össze az anyag átvevő-átadó körlet előkészítését és berendezését végző diszpécser csoport munkájáról.* Helyesnek igazolódott a diszpécser csoport összetételéről alkotott elgondolás is mely szerint annak magába kell foglalnia: a hadosztály raktár főnökét, a raktárrészlegek főnökeit és a szállító zászlóalj diszpécserét. Kétségtelen, hogy ezzel egy olyan kollektív szerv jött létre, mely képes és alkalmas az utánpótlás és kiürítés lelkiismeretes tervezésére és szervezésére.

A diszpécser csoport által vezetett munkatérkép alapján az oszlopparancsnokok, illetőleg magános járművek gépkocsivezetői elkészítik menetvázlataikat.

Az újítmozgalom keretében alkotott szállítható tapadó mágnes tábla kitűnő szolgálatokat tesz mint grafikus segédeszköz:

— Azonnali áttekintést nyújt a meglévő anyagi eszközökről és azok rakományáról, valamint a rendelkezésre álló szabad szállítótérről.

— Állandó áttekintést nyújt az alkalmazott szállítóoszlopok, illetőleg egyes járművek úticéljáról és rakományáról, valamint megadja visszatérésük előreátható időpontját.

— Hozzájárul szállítóoszlopok bonyodalom nélküli tervezéséhez.

Az oszlopparancsnokoknak az a kötelessége, hogy a szállítási megbízás vétele, valamint az alkalmanként szükséges megrakó és átrakó munka befejezése után összeállítsa és az útra felkészítse az oszlopot.

A gépkocsivezetők és a szállítási technika előkészítésének befejezte után az oszlopparancsnok köteles a szállítási feladat alapján oszlopa gk. vezetőit eligazítani, számukra a fuvarleveleket, valamint az átadó-átvételi igazolásokat, illetőleg formulákat kiadni.

A csapatgyakorlatok ismételten megerősítik, hogy a gépkocsivezetőknek megfelelő tájékozottsággal kell rendelkezniük az alábbiakat illetően:

- az oszlop rendjében elfoglalt hely;
- a menetcél, a megválasztott útvonal, valamint a menetsebesség, a távközök és pihenőkörletek;
- a tömegpusztító eszközök elleni védekezés, a biztosítás és önvédelem intézkedései a menet alatt, valamint az átadás-átvétel folyamán;
- a fényálcázás, azaz világitási korlátozások;
- vezetési és figyelmeztetési jelzések;
- az anyagi, egészségügyi és technikai biztosítás;

— különleges veszélyességi fokú anyagi eszközök szállításával és átrakásával kapcsolatos biztonsági rendszabályok.

A harcészültség fenntartása érdekében, valamint a szállítási feladatok pontos teljesítése érdekében az egész menet időszaka alatt fenn kell tartani az oszlopok megszakítatlan vezetését. A kézben tartásnak döntő jelentősége van. Ennek érdekében rádióösszeköttetési eszközöket, optikai és akusztikai jeleket és jelzéseket, valamint gyorsan mozgó forgalomszabályzókat alkalmaznak.

Az átdadó-átvevő körlet és annak megválasztása iránti követelmények

Az átdadó-átvevő körlet nagyságának és berendezésének biztosítania kell az anyagi eszközök gyors, zavartalan és lehetőleg álcázott átrakását.

Az ilyen jellegű körletekre rendszerint az átvévő tesz javaslatot és a legközelebbi előjáró parancsnok hadtáphelyettese ad ki intézkedést. Ennek következtében az átvévőre hárul az a kötelesség, hogy kiválassza, felderítse, előkészítse és berendezze a körletet.

A körlet nagysága és a benne létesítendő elemek száma, valamint a terep előkészítéséhez szükséges idő mindenekelőtt attól függ, hogy:

- milyen a hadműveleti-harcászati helyzet és mekkora az arcvonal-tól való távolság;
- milyen fajta és terjedelmű anyagok kerülnek átvételre;
- milyen típusú és mennyiségű szállítóeszköz kerül alkalmazásra;
- milyen a terep jellege, a meglévő utak, átvágások és egyéb átrakásra alkalmas terepszakaszok sűrűsége és állapotának minősége.

Mivel ezek a befolyásoló faktorok nagyon különfélék lehetnek, ezért nem lehet sablont kidolgozni az előkészítő ténykedésről. Segítő utalásul szolgálnak a megfelelő kapacitás eléréséhez az alábbiak:

— az utak és erdőátvágások szélességének biztosítania kell azt, hogy a szállítóeszközök egymás mellé álljanak fel. Ez a biztonsági köztávolsággal együtt mintegy 8 méteres szélességet jelent;

— a járműcsoportok közötti távköznek legalább 50 méternek kell lennie;

— az egyes anyagcsoportokat szolgáló (lőszer, hajtóanyag stb.) átdadó helyeknek egymástól legalább 300 méterre kell lenniök;

— a várakozási és gyülekezési körleteket az átdadó-átvevő körletektől mintegy 500 méteres távolságra kell kijelölni.

Ezenkívül a kiszemelt térségben tekintettel kell lenni arra, hogy:

— egy-két megközelítési, bejárási útvonal és kijárési útvonal álljon rendelkezésre az ütemes forgalmazás megszervezhetősége végett;

— terelési lehetőség legyen a torlódások elkerülésére;

— meg lehessen szervezni a körforgalmat;

— természetes álcázó lehetőség és kielégítő terepfedezék, mint adott-ság álljon rendelkezésre;

— fontos az átrakási folyamat vezetése érdekében jelzések, parancsok és utasítások továbbadása;

— a terep járhatósága tegye lehetővé az anyagok ideiglenes, talajon való tárolását;

- alkalmazni lehessen rakodótechnikát;
- a terep alkalmas legyen az önvédelmi, a biztosítási és egyéb védelmi funkciók teljesítésére;
- biztosítva legyen az egyes sajátos anyagcsoportok jellegétől megkövetelt biztonsági rendszabályok betarthatósága, az átrakásnál és a tárolásnál.

Mindezen utalásokra tekintettel átadó-átvevő körletek számára különösen alkalmasak:

- kisebb vagy közepes nagyságú helységekben levő szabad terek és parkírozott területek;
- kicsiny vagy közepes nagyságú erdők, vagy nagy erdőségek peremének útjai, átvágásai és tisztásai;
- jó természetes álcázási adottságokkal rendelkező műutak és útrendszerek;
- ezzel szemben mellőzendők a nagy kiterjedésű erdők mélységei, a nagy sűrűségű helységek és városok.

Általában egy átadó-átvevő körletben nem kezelhető több anyag, mint egy harci nap anyagi szükségletének 50%-a.

Az anyagok zökkenőmentes átrakásának érdekében az átadó-átvevő körlet bizonyos elemeinek megléte és funkcionálása nélkülözhetetlen. Ezen nélkülözhetetlen elemek:

- vezetési, illetőleg diszpécser-pont;
- forgalomszabályzó pontok;
- az ellátási ágak szerint csoportosított, megrakó, lerakó, illetőleg átrakó helyek;
- ideiglenes „talajon tárolás”-ra kijelölt helyek;
- hozzáférhető és elvezető utak rendszere, valamint
- várakozási és gyülekezési körletek;
- a fenti berendezések száma és kiterjedése az átvételre kerülő anyagok mennyiségétől függően kerül meghatározásra.

Vezetési, illetőleg diszpécserpont

A pont mindenekelőtt az átadó-átvevő körletben ténykedő erők szigorú összefogását szolgálja. Az ehhez megválasztott helynek az alábbi nézőpontok tekintetében kell megfelelnie;

- központi elhelyezkedés;
- vezetési és híradó összeköttetés lehetősége a gyülekező és várakozó körletek felé;
- oda vezető utak megléte;
- lehetőleg legcsekélyebb távolság az átrakási színhelyektől és a lehető legjobb látóösszeköttetés a lerakó és megrakó helyek felé.

A parancsnokság szintjétől függően a vezetési pont munkacsoportjába be kell osztani két-három tisztet vagy tiszthelyettest az illetékes hadtápszolgálati szervtől és a szállító alegységektől, vagy egységtől, s a munkacsoportnak állandó összeköttetésben kell állnia a parancsnok hadtáphelyettesével.

A fenti követelmény helyességét a csapatgyakorlatok tökéletesen beigazolták. Tevékeny ellenséges cselekmények esetén, amely cselekmények a hadtáp szolgálat egységeit és berendezéseit is súlytják; a saját csapatszükségleteinknek fokozott kielégítése érdekében az átrakást okvetlenül gyorsan és nagy szervezettséggel kell végrehajtani. Ennek biztosítékául csak a szigorú kézbentartás és magas fokú szervezettség szolgálhat. A vezető csoportba beosztott tiszteknek és tiszthelyetteseknek éppen ezért ismerniök kell egyrészt az anyagok átrakásának alapelveit, másrészt birtokában kell lenniök a szükséges speciális ismereteknek. Így pl. lőszerátrakásnál tűzmesterek jelenlétére van szükség, míg üzemanyagok átrakása, az üzemanyag szolgálat felügyeletét, vezérlő tevékenységét igényli.

Forgalomszabályozó pontok

Ezek feladata az átrakási folyamat biztonságának és folyamatosságának elősegítése, valamint az átadó-átvevő körlet rendjének fenntartása. Az eligazítóknak, egyben forgalomszabályzóknak, alkalmazásuk előtt alapos eligazítást kell nyerniök. Részletesen ismerjék a térséget, a körleteket, a pontokat és helyeket.

Amennyiben elegendő személyi erő nem áll rendelkezésre, úgy útmutató táblákkal is meg lehet oldani a forgalomszabályzást és tájékoztatást.

Megrakó, kirakó, átrakó helyek

E helyeken oldják meg az anyagok kezelését. Általában minden ellátási ág, illetve fő anyagcsoport számára külön körletet kell berendezni, egy-egy körleten belül 2—3 pont is lehet, s azokon belül a 10-et is elérheti az átrakó hely mennyisége. (Kocsiállás.)

Lőszer átrakásánál figyelemmel kell lenni arra a követelményre, hogy — szigorúan betartandóak az általános tűzvédelmi szabályok, valamint a lőszer átrakásánál mellőzhetetlen biztonsági intézkedések.

Hajtó- és kenőanyagok átrakásánál arra kell vigyázni, hogy

- az átrakó hely lehetőleg a térség legkülső peremére essék;
- három tartálykocsit lehessen egymás mellé felállítani;
- külön megközelítési és elvezetési utak szolgálják;
- az általános víztisztasági védekezés érdekében távol essen ivóvíz-vételező helyektől és víztechnológiai berendezésektől.

Időleges „talajon tárolás” raktárhelyei

Ilyen helyeket akkor kell berendezni, ha az átvevő fél az adott időpontban nem rendelkezik elegendő szállítóeszközzel és az átadó fél szállítóterét ideiglenesen sem lehet átálarendelni. Az ilyen raktározó helyek iránti lényeges követelményeket a következőkben formulázhatjuk meg:

- ellátási ágakként külön-külön kell berendezni a lőszer, a műszaki anyag, az üzemanyag, a hadtáp ellátási anyagok tárolóhelyeit;
- túlnyomóan sík terepszakaszokat kell kiszemelni, célszerűek tisztások, szabad térségek, vagy majorsági és tanyaudvarok;

— a tárolóhelyeket szigorúan kell őrizni;
— a természetes terepfeltételek előnyösen szolgálják az álcázást;
mindenféle csapatkészlet tárolásának specifikus biztonsági intézkedései betarthatóak legyenek.

Megközelítési és elvezető utak

Ezeket úgy kell megválasztani, szükség esetén kijelölni és berendezni, valamint fenntartani, hogy segítségükkel biztosítva legyen az egész berendezés külső és belső forgalma, különös tekintettel a gyülekezési és várakozási körletekkel kapcsolatos mozgásokra. Ezenkívül be kell vonni az egységes szabályozásba az utánszállítási utakkal a bekötő utakat, valamint az útkereszteződéseket.

Várakozási és gyülekezési körletek

A várakozási körletek megválasztásánál arra kell ügyelni, hogy lehetőleg fedett terepszakaszokon nyerjenek kijelölést, ott, ahol a védelem, a biztosítás követelményeit ki lehet elégíteni, ahol a járművek úgy csoportosan, mint egyenként megfelelően mozoghatnak, amikor a rakedési pontokra hívják őket. Az átadó-átvevő számára külön várakozási térségeket kell berendezni. Távolságuk az átrakás helyétől legalább 500 m legyen. Célszerű híradó összeköttetés kiépítése a várakozási körletekhez, mivel a várakozók időbeli felszólítása biztosítja a folyamatos átrakást.

Tapasztalataink szerint az összeköttetést leginkább motorkerékpáros jelentőkre, vagy rádióeszközökre, illetve rádiós csoportokra bízhatjuk, a szállító alegységek és egységek állományából merítve.

Az átadás-átvétel után a megrakott, illetve kiürített járművek a gyülekezési körletekben gyülekeznek, mindaddig, míg vissza nem vezetik az oszlopokat. A várakozási körleteknél jelzett követelmények értelemszerűen vonatkoznak a gyülekezési körletekre is.

Végül ismételten nyerjen hangsúlyt, hogy az átadó-átvevő körlet alkotóinak száma és kiépítési foka a volumen terjedelmétől és a mindenkori parancsnoklási szinttől függ (idézet befejezve).

A cikkből idézettek alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy lényegét tekintve nincs eltérés az általunk, illetve a Nemzeti Néphadseregben követett elvek és módszerek között.

Emellett hasznosan segítheti további munkánkat néhány kérdés részletesebb tanulmányozása.

a) Elsősorban utalnék itt a cikkből idézve — a hadtápvezetés egyes szintjei olyan jól kirajzolódó elkülönítésére mint:

— a PK HTPH hoz döntést az utánpótlás rendjére;

— a gépjárműszállító alegység parancsnoka felelős a szállítás időbeni végrehajtásáért.

Amíg nálunk a cikk elején kifejtetteknek megfelelően az ellátó ZPK felel a „végrehajtásért”, addig H. Rodrian cikkében a szállító egység parancsnoka.

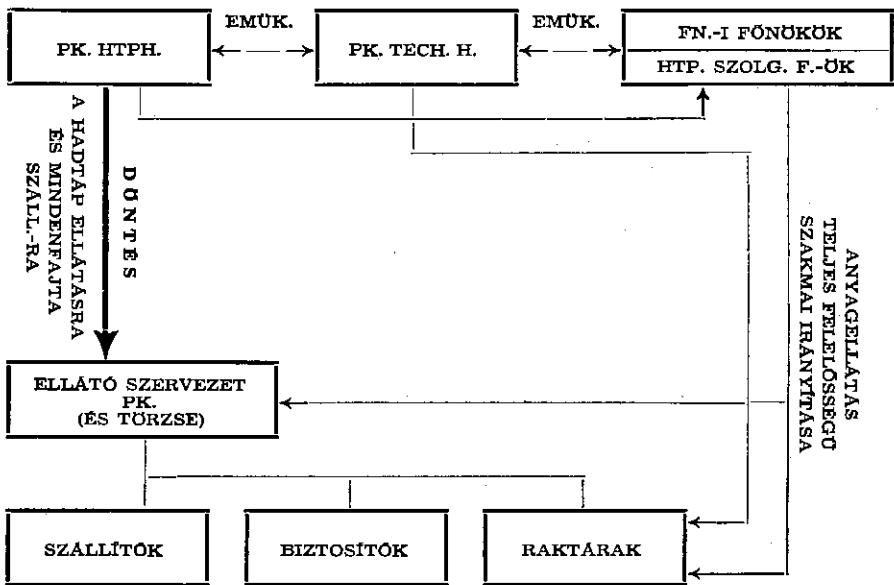
A szállító és raktár szervezetek ellátó szervezetbe történő integrálásával, nálunk szervezetenként megoldódott a szállítást és tárolást végző szervek centralizált irányítása. Mint látható az idézett cikk a két szervezettől

ideiglenesen létrehozott *diszpécsercsoporttal* látja biztosítottak a két nagy szervezet feladatai koordinált működtetését.

A mi gyakorlataink is kétségtelenül bizonyították, hogy egyértelműen elhatárolt felelősséget szükséges megállapítani az anyagellátás és utanszállítás kérdéseiben, különösen az új integrált ellátó szervezetek létrejötte után.

Amíg a *végrehajtás szintjén* az ellátó szervezet parancsnoka egyszemélyi katonai vezetője az alárendelt raktáraknak, szállító és biztosító al egységeknek, addig a *döntési szinten* továbbra is megtalálható az ágazatilag elkülönült — bár a PK HTPH által a szállítások vonatkozásában koordinált — irányítás.

Egy egyszerű modell a következőkben szemléltetheti az előbbieket:

Világosan látszik, hogy az ellátó szervezetek *szolgálati előljárója* a PK HTPH, aki egyszemélyi vezetőként dönt a szabályzatokban előírt kérdésekben. Az ellátó szervezetekbe beosztott raktárak *szakmai előljárói* az adott anyagnem főnökei akik teljes felelősséggel irányítják az alárendelt adott anyagokból és technikai eszközökből történő ellátását.

Következtetésképpen megállapítható hogy: az ellátó szervezetek törzseiben valósul meg az a centralizált irányító, koordináló tevékenység, amit az idézett cikk a diszpécsercsoport feladatául állít.

b) Figyelemre méltók a cikkből idézett mágneses nyilvántartó táblával és a szállító oszlopba kijelölt gépkocsivezetőkkel szemben támasztott követelményekkel kapcsolatos fejtegetések.

Nálunk is találkozunk ilyen irányú törekvésekkel, korántsem kielégítő azonban a törzsmunkát segítő segédeszközök — többek között a mágneses nyilvántartó táblák — elterjesztése, valamint a gépkocsivezetők egyszerű vázlatkészítési készsége, kiképzettsége.

Ugyanakkor lényeges előrelépés van kibontakozóban az ellátó szervezetek — elsősorban a magasabbegység ellátó zászlóalj — „alkalmazási terve”-i tartalmi, formai követelményei kidolgozásában, ezek elkészítésének és felhasználásának begyakorlásában.

Anélkül, hogy részleteiben kitérnék a tervre, szükséges utalni annak az alárendeltek ellátásának végrehajtásában jelentkező fontosságára.

Ez a térképen grafikusán és mellékelte számvetéseken elkészített terv megbízható alapul szolgál az ellátó zászlóaljba beosztott szállító, ellátó és biztosító alegységek manőverei, telepítése, működése, őrzés-védelme, tömegpusztító fegyverek elleni védelme és vezetése megvalósításához.

Igy biztosított a PK HTPH, PK TECHNH, fn.-i főnökök és hadtáp szolgálatiág-vezetők által hozott döntések egyszemélyi irányítással való érvényesítése a végrehajtás szintjén. Biztosított a különböző szakmai alárendeltségű raktárak munkájának koordinálása.

H. Rodrian alezredes gyakorlatias áttekintést nyújt az anyagi eszközök átadás-átvétele végrehajtásának néhány kérdésében is (idézve):

Az átadás-átvétel megszervezéséhez az átvételi felelős (általában az átvevő vezetési szint parancsnokának hadtáphelyettese) hoz elhatározást, amelyben mindenekelőtt az alábbiakat rögzíti:

- az átadás-átvételi körletet minden alkotójával egyetemben;
- a megközelítési és elvezető útvonalakat;
- a forgalmazás szabályait és forgalomszabályzók alkalmazását;
- rakodótechnika, valamint kiszolgáló csapatok alkalmazását;
- tömegpusztító eszközök elleni védekezést, a biztosítás és védelem intézkedéseit;
- a vezetés és összeköttetés kérdéseit.

Ez az elhatározás, mint döntés egyidejűleg a vezetési és diszpécser pont okmányolási tevékenységének alapját is képezi. A diszpécser pont az alábbi munkaokmányokat vezeti:

Az átadó-átvevő körlet grafikus tervét, amelyből kiviláglik:

- a körlet határa;
- a hozzá és elvezető utak rendszere;
- a vezetési és diszpécserpont helye;
- az átadási helyek;
- a forgalomszabályozási pontok;
- a várakozási és gyülekezési körletek;
- a biztosítási terepszakaszok;
- a híradó összeköttetések vázlata.

Az átadási-átrakási grafikon áttekinthetően ábrázolja az átrakás időbeli lefolyását. Ennek támpontjai:

- átrakandó anyagok fajtái és mennyiségei;
- az átrakó helyek száma;
- az átrakásnál alkalmazott személyi erők;
- a meglevő megrakási és kirakási technika.

A megrakási vázlat, ileltőleg az utánpótlási terv hozzásegít, hogy közvetlenül az átvétel után szükséglet szerint elkezdődhessék a kiszállítás az alegységekhez és egységekhez.

A fent említett okmányok terjedelme és tartalma az átrakandó anyagok tömegétől és jellegétől függően különféle lehet. Tapasztalataink szerint azonban a megrakási vázlat nélkülözhetetlen, mivel az átdadó és átvévő fél járművei különféleképpen rakodnak, így pl. a seregtest szállító eszközei fajtánként külön-különféle lőszeranyagot szállítanak. Az átvévő fél, jelen esetben a hadosztály lőszerraktár, egységenként csoportosítja — szükséglet szerint — a különféle lőszerfajtákat, így azok egyazon rakodótérre juthatnak.

Ez a követelmény még jelentősebb magasabbegység, egység viszonylatában. A lőszerfajták sokfélesége, valamint az anyagilag biztosítandó alegységek és egységek jellege megkívánja, hogy minden tervszerűtlenséget mellőzzenek. Különben igen nagy lesz az idővesztés és veszélyeztetve lesz a lőszerbiztosítás.

Hasonló a helyzet más anyagok átrakásánál is, így a műszaki, valamint vegyvédelmi és vegyi eszközöknél és anyagoknál.

Az átrakó pontoknál a felelősséget a megfelelő raktározási szerv részleg-raktárának vezetői, vagy arra alkalmas tiszthelyettesek viselik.

Az anyagok rakodási munkáit részben a raktár személyi erőivel és eszközeivel, részben kiszolgáló csapatokkal (hadsereg keretében), valamint vezényelt erőkkel, a kocsik személyzetével oldják meg.

Rakodó, illetőleg átrakó különítmény vezénylésére az átvévő hadtáphegyettes tesz javaslatot parancsnokának, aki törzsfőnöke útján szervezheti meg e különítményeket.

Parancsban meghatározott betérési pontnál a beérkező utánpótlási oszlopokat az eligazítók a várakozási körletbe irányítják. Az oszlopparancsnoknak lehetőleg fedezék mögött kell elhelyezni a gépkocsikat, majd jelentkeznie kell a vezetési, illetőleg diszpécser ponton, jelentenie kell az átdadási felelősnek az átvételi készültséget, és be kell mutatnia a szállítási megbízatási okmányt, valamint a kísérő papírokat.

Az átvételi felelős tájékoztatja az oszlopparancsnokot:

- az átdadás-átvétel rendjéről és a sorrendről;
- a különféle anyagok átrakási, vagy tárolási helyéről;
- a megfelelő helyekre vezető utakról;
- a meglévő rakodóerők alkalmazásáról, a gyülekezési körletek helyzetéről és a kivezető utakról;
- a biztosítási, védelmi és egyéb intézkedésekről.

A várakozási körletbe visszatérve az oszlopparancsnok kiadja a feladatokat a gépkocsivezetőknek és parancsot ad lefolyási terv szerint a feladat megkezdésére.

Hasonlóképpen nyerne feladatot és eligazítást az együttműködő erők is.

Az átrakó helyekre való bevonulásnál nagy súlyt kell helyezni arra, hogy előbb az egyik fél járművei álljanak be pozícióba. Miután e csoportból minden jármű elfoglalta helyét, csak akkor kezdje meg a másik fél a bevonulást, mégpedig célszerűen az ellenkező menetirányból és oldalról, illetőleg hátramenetben álljanak oda, a már előzőleg munkahelyzetbe hozott emelő- és egyéb eszközökhöz.

A rakodást egyenletesen kell elosztani és ugyancsak egyenletesen kell elosztani a rakodóteret is.

Az alábbi szempontokra kell ügyelni:

— biztonsági intézkedések és különféle veszélyességi fokú anyagok kezelésére vonatkozó előírások;

— a szállítóeszközök technikai paraméterei;

— a rakomány szállítási biztonsága.

Az átrakás befejeztével a megrakott, illetve kiürített járművek az oszlopparancsnok, vagy a rakodóhely felelősének utasítására a gyülekező körletbe haladnak. Az oszlopparancsnokok, valamint az átrakási pont főnökei jelentik az átadás-átvétel megtörténtét és aláírattják a megfelelő kísérő okmányokat. Ezt követően az oszlopok elhagyják a gyülekező körleteket.

Valóságos átrakási műveletek és gyakorlatok során szerzett tapasztalataink megerősítik, hogy a tényleges átrakási folyamat a legidőigényesebb. Ezért mindenekelőtt itt, s ezenkívül a szervezett odavezetésnél és elvezetésnél kell keresni a még bennrejlő időtartalékokat.

További időtartalékok feltárásához szükség van:

mindenféle munkatevékenység szigorú megszervezésére, s ezáltal az egész átrakási folyamat ütemes lefolytatására; az átrakás további racionalizálására.

Noha a csapat arra vonatkozó lehetőségei, hogy gyorsítsa az átrakodást, továbbra is korlátozottak, mégis figyelemre méltó időtakarékoság, munkaerő-takarékosság és csekélyebb élő erő bevetés érhető el speciális rakodási eszközök és segédeszközök alkalmazásával (idézet befejezve).

A cikkből idézett részben kifejtettek — kis eltérésekkel vagy sajátos vonások nagyobb hangsúlyozása kivételével — megegyeznek a nálunk is kialakított gyakorlattal.

Az ÁP előkészítéséhez, berendezéséhez és működtetéséhez javasolt okmányokból elsősorban azok céltudatos, grafikus megjelölése, ami figyelmet érdemel a szerző cikkében.

A mi gyakorlatainkon ez irányban végzett „okmánynapló” tevékenység és az idézett cikkben kifejtettekkel kapcsolatosan lehetséges következtetések levonásához *célszerű összehasonlítani az ÁP parancsnokoktól megkövetelt „ÁP működési terv”-et a cikkben ismertetett „átadó-átvevő körlet grafikus terv”-ével.* (1. sz. melléklet.)

Az összehasonlítás alapján levonhatjuk következtetésképpen, hogy — adott esetben — mindegyik út járható, de nem mellőzhető ezen tervek grafikus, egyszerű formában való kidolgozása.

*

A hadtápbiztosítás elméleti és gyakorlati kérdései, a Varsói Szerződés tagállamai szövetséges hadseregei által megjelentetett cikkeknek tanulmányozása, saját viszonyainkra való értelmezése és alkalmazása eredményesen járulhat hozzá háborús feladatokra történő felkészülésünk és a békeidőszakban végrehajtandó feladataink magasabb színvonalú teljesítéséhez.

(A melléklet a folyóirat végén található.)